

Gud sagde: "Der skal være lys på himmelhvælvingen til at skille dag fra nat. De skal tjene som tegn til at fastsætte festtider, dage og år, og de skal være lys på himmelhvælvingen til at oplyse jorden!"

Og det skete; Gud skabte de to store lys, det største til at herske om dagen, det mindste til at herske om natten, og stjernerne. Gud satte dem på himmelhvælvingen til at oplyse jorden, til at herske om dagen og om natten og til at skille lys fra mørke. Gud så, at det var godt. Så blev det aften, og det blev morgen, fjerde dag.

1 Mos 1,14-19

Prolog

Daggry. En himmel med farve som når et højrødt, næsten modent æble hvælver sig over verden.

”Rejs jer og frygt ikke!” sagde han, der var trådt frem som et menneske på jorden og tidligere ved sit ord havde skabt den opgående sol og himlen og jorden.

Jeshua var igen sig selv. Eller ... nej. Han var snarere den menneskelige del af sig selv. Han var ... eller snarere: Han så ud til at være ... et ganske almindeligt menneske. Han var Marias søn og lignede derved en hvilken som helst anden mors søn.

Men de tre *talmidim*, der skælvende rejste sig op foran ham oppe på bjerget, havde været vidne til, at han blev forvandlet for øjnene af dem fra ganske enkelt at være et menneske til at være noget, der lå uden for deres fatteevne. Den tordenagtige røst fra den Almægtige havde bragt deres tåbelige bemærkninger til tavshed. De rungende ord fra den Almægtige, fra Faderen, havde fået hele deres krop til at ryste, så de var faldet til jorden og blev liggende udstrakt dér: ”Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham!”¹

Peter, *Ja'akov* og Johannes havde fået vist, hvem *Jeshua* i virkeligheden var: Hvem han altid havde været, før der var noget, der hed tid; hvem han nu er, og hvem han vil være ved tidernes ende.

Jeshua, *Messias*, havde stået ansigt til ansigt og talt med *Mosheh*, lovgiveren, og med *Elias*, profeten, som aldrig døde. De tre havde drøftet *Jeshuas* udgang fra den menneskeverden, hvor der er noget, der hedder tid. Hans forfærdede *talmidim* havde været vidne til noget overvældende: De havde set *Jeshua* forvandlet og ikke længere være et almindeligt menneske af kød og blod; han skinnede som smeltet sølv, som én, der

havde evigt liv i sig og kastede lys fra sig som solen over et udstrakt hav.

Og så havde Jeshua bagefter sagt: ”Frygt ikke!”

”Frygt ikke?” Det måtte være hans spøg.

De var slappe i knæene, da de havde rejst sig og nu fulgte efter ham. De vovede ikke at tale, da han ledte dem til sletten neden for bjerget. Jorden, der lå skjult under et lag skyer, så ud, som om den var dækket af vand.

En høg skreg og cirklede over deres hoveder. Et kuld vagtler, der blev skræmt af deres fodtrin, væltede ud fra deres bukke.

Jeshua så over skulderen hen på deres askegrå ansigter. Var de stadig for rystede til at kunne lægge mærke til skønheden ved solopgangen?

Hans øjne blinkede fornøjeligt.

Han kunne have været hvermands søn og bror til hvem som helst.

Han, Marias søn.

Det, der var sket sidste nat, efterlod ingen tvivl om, at han også var eneste søn af den Ene, som havde tordnet fra skyen.

Mens grus fra den smalle sti raslede ned i kløften, befalede Jeshua dem: ”Fortæl ikke nogen om dette syn, før Menneskesønnen er opstået fra de døde.”²

”Opstået fra de døde?” Hvorfor fremkaldte dette udsagn ikke et væld af spørgsmål?

Det var nok, fordi Peters tanker var lige så forvirrede som kuldet af vagtler; det samme var tilfældet for hans kammerater.

Deres opmærksomhed vendte sig mod Mosheh og Elias, de to mænd, som var kommet til syne ud af den tynde luft for at tale med ham.

Mosheh, lovgiveren, og Elias, profeten. Var det ikke dem, der var trådt legemligt frem?

Peter gik let hen over den del, hvor Jeshua havde nævnt, at han selv ville opstå fra de døde, for det udsagn forudsatte jo, at Jeshua virkelig skulle dø. Peter havde også svært ved at

indstille sig på det, som *Jahve* havde sagt om sin søn, da han afbrød Peter i hans ordstrøm. Peter stillede derfor nu Jeshua spørgsmålet: ”Hvordan kan de skriftkloge da sige, at Elias først skal komme?”³

Jeshua svarede: ”Det har de ret i; der står skrevet hos profeten Malakias, at Elias først skal komme og genoprette alt; men jeg siger jer: Elias er allerede kommet, og de kendte ham ikke, men gjorde med ham, som de ville. Sådan skal også Menne-skesønnen lide for deres hånd.”⁴

Det så ud til, at Peter i hvert fald for en tid havde lært den lektie ikke at sige Jeshua imod. Han stillede ikke i øjeblikket flere spørgsmål angående det emne, selv om de pressede sig på: *Er det virkelig dig selv, du taler om? Skal du lide som Jochanan Døberen? Du, der er det første skær af daggry? Det strålende lys, når dagen bryder frem? Retfærdighedens skinnende stjerne? Du, der kaster lys ind i menneskets sjæl, når det ser allermest mørkt ud? Er det virkelig dig, der skal lide under hænderne fra de samme udsvævende, uvidende tåber, som bragte Jochanan Døberen til tavshed på grund af en danserindes pludselige indfald?*

Disse spørgsmål stillede Jeshuas disciple ham ikke. Måske fordi de ikke kunne forestille sig, at Messias, søn af den Højeste Gud, herre over alle herskarerne af engle, kunne blive ramt, forulempet, skadet og krænket af en fortrukket, liderlig tyran som Herodes Antipas. Måske forstod de nu og troede på, at Jochanan Døberen virkelig var Elias, den længe ventede opfyldelse af de to sidste vers i Malakias’ Bog.⁵ Jochanan Døberen var i virkeligheden den, som profetien hos Malakias drejede sig om.

Jeshua havde ofte sagt til dem, at blandt kvindefødte var ingen større end Johannes.⁶ *Men den mindste i Guds rige er større end han.*⁷

Et barn? Den ringeste, den mindste, den yngste, den mest sårbare? Det sidste ord lå tæt op ad ordet for en, der har mange sår, nemlig en spedalsk. Et spædbarn, der ikke havde nogen værdi, set med kolde øjne og hjerter, skulle altså være større end Jochanan? Og Jochanan, den omtalte Elias, var så Jeshuas

næstkommanderende, budbringeren, der var sendt ud for at bringe bud om Messias' komme?

Disciplene forstod dog ikke, hvordan et lille barn kunne være større end Jochanan, hvis Jochanan var den største blandt kvindefødte. Hvordan kunne et spædbarn være lige så ophøjet som Elias og Mosheh på bjerget? Men ved daggry næste morgen, hvor de var på vej ned ad bjerget, havde de heller ikke noget egentligt svar at give Penuel – manden, der var født blind, men nu kunne se – da han spurgte om, hvad det var, der skete oppe på bjerget. De var standset op på det sted, hvor han var styrtet ned under sin flugt bort fra den uforklarlige torden på bjergets top. De tog ham med ned og fik undervejs også følge af de disciple, som ikke havde været med på bjerget, men som havde tilbragt natten i spændt forventning om, at Jeshua ville vende tilbage fra bjerget med en hær, der skulle erobre verden.

Og senere samme dag forstod de ikke, hvad Jeshua mente, da han pegede på Hermonbjerget og forklarede dem, at tro kunne flytte et helt bjerg og styrte det i havet.⁸ Ikke så få af dem brugte formiddagen på at afprøve deres tro ved i Jesu navn at befale nogle sten at flyve. Det lod stenene sig dog ikke mærke med.

Disciplene længtes efter den form for klar tale, der kunne understøtte deres egne ideer. *Deres* tanker om, hvordan tingene skulle være. Ikke Guds tanker. De ønskede ikke virkelig at kende sandheden. Ikke slet og ret. De ønskede Herodes Antipas afsat. De ønskede deres egen konge. De ønskede, at romerne blev forsvarligt slået, og at Rom blev jævnet med jorden af ild fra himlen. Derfor stillede de ikke spørgsmål, som, hvis de blev besvaret, ville have givet en anden forklaring på formålet med, at Messias blev født og dermed trådte frem som et menneske.

”*Lide*,” havde han sagt. Ja, hvad skulle man mon mene om det?

Du, der som det første morgengry kaster lys over evigheden; skulle du, Messias, Menneskesønnen, lide under menneskehænder? Hvorfor dog det?

Nej, dette spørgsmål stillede de ikke. Ingen spurgte, hvorfor han skulle lide. Og uden at sige det højt, ønskede de hver for sig, at Jeshua ville holde op med at tale om det med lidelsen.

Der var gået nogle få uger, siden Jeshua blev forvandlet, først fra at være dødelig til at være udødelig og derefter til igen at være dødelig. Men Penuel var ikke blevet færdig med at drømme om den voldsomme torden. Den fik ham til at svede. Han vågnede tit med et hjerte, der slog som en tromme ved tanken på hans egen mangel på hellighed.

For en tid var de tre disciple, som havde været med Jeshua på bjerget – Peter, Ja’akov og Johannes – mere stille, end de plejede at være. Og, som Jeshua havde pålagt dem, talte de ikke med nogen om, hvad de havde set.

Når der var lejlighed til det, drøftede de det indbyrdes. Penuel så, at de stak hovederne sammen, hviskende. Altid hviskende.

Penuel, som på afstand og uden at være indbudt havde været vidne til det, der skete, afslørede ikke, hvad han havde set og hørt og følt. Han bar sit eget kendskab dertil som en hemmelighed; han var også tavs om den frygt, der stadig sad i ham.

Nu var Peter igen lige så højroset som altid. Ja’akov og Johannes så ud til at have glemt, hvad de havde oplevet.

Men Penuels hænder rystede stadig, når Jeshua kom nær. Han bukkede med nervøse nik og fjernede sig baglæns fra Jeshua som en hofnar, der forlader en konges tronsal.

Penuel havde ikke hørt Jeshuas befaling om ikke at være bange. Og han huskede meget vel, hvilken ærefrygtindgydende magt der var gemt inde i Jeshuas tilsyneladende helt almindelige, kødelige legeme.

Skjult bag hænder og fødder og et ansigt og et hoved med hud og hår var selve den Ene, som med sit første ord havde befalet, at der skulle være *lys*.⁹

Hans andet ord havde udtrykt glæde over, at lyset var *godt*.¹⁰

Hurtigt derefter havde han udtalt ordet *menneske*.¹¹

Og efter at ordet *menneske* havde lydt, var tingene blevet vanskelige og indviklede, fordi hvert eneste menneske ønskede selv at være Gud. Hvert eneste menneske ønskede at være den, der selv bestemte.

Hver aften, når Penuel lagde sig for at sove, fyldte frygten ham, og han lå og stirrede op på stjernerne. Han grublede over, hvilken betydningsfuld befaling Ordet, der var blevet menneske, mon ville udstede, når han engang igen skulle af-føre sig sin forklædning og til den tid åbenbare sin herlighed for alle mennesker.

Udtal ikke dit næste ord, endnu, Jeshua; det beder jeg dig om, for jeg er ikke rede til at høre det. Kald mig til dig med et smil og med et vink med din finger. Sig ikke noget! Jeg er bange for dit fjerde ord.

Omsider lagde Jeshua mærke til Penuels mærkelige opførelse. Det skete, da de var tilbage i Cæsarea Filippi ved brylluppet mellem Alexander, fløjtemageren, og Zahav, *rabbi* Elijahus datter.

Gamle venner af familien var kommet hertil fra så fjerne steder som Alexandria for at være med til festen.

Alexander sad på en stol og spillede på sin fløjte. Penuel og flere andre stærke unge mænd løftede ham op, siddende på stolen, og bar ham rundt mellem gæsterne.

Kvinderne dansede på den ene side af en lav mur, der delvist skilte salen i to dele, mens alle mændene dansede på den anden side af skillevæggen. Jeshua, der havde Alexanders fire-årige søn, Hero, siddende højt oppe på sine skuldre, dansede leende rundt med ham.

Det var tydeligt, at Jeshua var glad for at være til bryllup. Penuel spekulerede på, *om Jeshua mon havde danset ved det første bryllup nogensinde? Det, der fandt sted i Haven?*

Jeshua så meget almindelig ud, tænkte Penuel, idet han trådte ud af rækken af dansende, da Jeshua nærmede sig. Hvordan kunne himlens konge fortsætte med at leve blandt mennesker uden at give indtryk af, at han var skaber af hele menneskeslægten og den, der havde opfundet ægteskabet?

Dansen fortsatte, fornøjeligt. Der var ingen, der havde travlt med at blive færdig.

Penuel gik langsomt tilbage til bordet for at finde sit vinbæger mellem festmåltidets mange fæde og skåle. Han havde det varmt. Én havde nuppet hans bæger, så han udvalgte sig et andet; det var fuldt, og han drak ud i dybe drag. Det var en god vin, endda meget god. Penuels blik løb hen over bordet, hvor han fik øje på et andet fuldt bæger og tømte det til sidste dråbe. Han tørrede sine læber med bagsiden af sin hånd og var lige ved at gribe om et tredje.

Pludselig følte han en hånd på sin skulder.

En stemme udtalte hans navn. "Penuel?"

Det var Stemmen. Jeshua.

Penuel veg tilbage og væltede en flaske, som faldt ned på en skål med en ret af kikærter, som sprøjtede op på hans tøj.

Penuel begyndte at bukke og nikke. "Ja. Ja ... ja ... Herre."

Jeshua rettede sig helt op og lo højlydt. Hvorfor gav stjernerne sig ikke til at dreje rundt som en snurretop ved en sådan latter?

"Penuel." Jeshua lagde sine hænder omkring Penuels ansigt. "Du vidste, hvem jeg var, før du så mig på bjerget."

Penuel lukkede øjnene. "Ja, men ... jeg havde ikke set dig, som du virkelig er!"

"Åbn dine øjne," sagde Jeshua blidt.

Penuel adlød.

Jeshua smilede stadig, som om han ville bryde ud i latter igen. "Penuel, du skal ikke være bange. Den skikkelse, du ser mig i nu, er den, jeg har, mens jeg er her på jorden. Du skal ikke være bange."

"Jeg kan ikke lade være."

”Hvorfor er du bange?”

”Fordi du slet ikke kun er den, du ser ud til at være. Jeg så dig som den, du i virkeligheden er.”

”Penuel. Har du da glemt, at da jeg blev født, var jeg et spædbarn ligesom dig, da du blev født.” Han lagde en hånd på Penuels pande. ”Sådan forholder det sig; du skal ikke være bange. Jeg blev født på samme måde som et hvilket som helst andet menneske.”

Ved disse ord var det, som om varm olie strømmede hen over Penuels hoved og littede både hans sjæl og krop helt ned til tærerne. Nej, det var ikke vinen. Det var Ordet, der beroligede ham.

Penuel sagde: ”Ja, men når du siger det, vil jeg ikke længere være bange.”

”Godt.” Jeshua slog ham på ryggen. ”Jeg har en opgave til dig. Hvad siger du til det?”

”En opgave?”

”Den er alene tiltænkt dig, kære ven. Ser du, her ved brylluppet er samlet nogle af dem, der husker, hvad der skete for de mange år siden. De kan huske min fætter Jochanans fødsel. Zadok er her et eller andet sted; jeg har lige set ham danse. Ja, dér er han. Og hans ældre bror, Onias, som lige er ankommet fra Alexandria, er i huset nu. De kender til en meget vigtig del af historien. Onias’ datter sidder i øjeblikket og taler med min mor og fortæller hende, hvordan de klarede sig igennem den svære tid. Ja, de husker alle sammen enkelthederne fra den gamle Herodes’ sidste dage. Det er nu godt og vel tredive år siden. De er villige til at sidde og fortælle lidt om det. Der er brug for én, der kan samle beretningerne. Kan du gøre det?”

”O Herre, du kender mig. Jeg er Penuel. Jeg elsker en god historie!”

”Og jeg elsker et godt bryllup.”

Et kort øjeblik forestillede Penuel sig Jeshua, den store og højtærede Jeshua fra det skinnende bjerg, stående som rabbi foran det første brudepar. ”Herre, sig mig det, jeg må vide

det,” røg det ud Penuels mund. ”Var der en bryllupsbaldakin i Edens have?”

Hans latter, åh, sikken en latter! Mon ikke stjernerne skin-nede endnu mere klart, når Jeshua lo?

Han svarede Penuel mildt: ”Det er sådan et godt spørgsmål. Du stiller altid rigtig gode spørgsmål. Om der var en baldakin ved det første bryllup? Ja, det var der ved det første bryllup.” Jeshua strakte sine arme helt ud til siderne og rejste sig op på tåspidserne for at vise en meget høj baldakin. ”Baldakinen var forlovernes udstrakte vinger. Ser du, ærkeenglene Mikael og Gabriel stod som vidner til det første bryllup. Én på den ene side og én på den anden side. De var meget høje. Deres vingspidser nåede sammen over hovedet på bruden og brudgommen. Ja, sådan foregik det, så du kan nok forstå, at jeg ikke er den eneste, der elsker et godt bryllup. Gå nu hen til Zadok og fortæl ham, at hans bror er ankommet.” Jeshua gav Penuel et let puf.

Penuel, der nu var blevet rolig for første gang i flere uger, fangede Zadoks blik. Den gamle hyrde fra Betlehem, en kæmpestor mand med en lap over sit venstre øje og arme, der var som grenene på et egetræ, vinkede som svar tilbage til Penuel, mens han sad og talte venligt med en mand, der kun var halvt så stor som ham og halvt så gammel.

Perler af sved trådte frem på Zadoks pande. ”Jeg er ikke den danser, jeg har været, men mine drenge, læg mærke til mine drenge!” Han vinkede hen imod tre mindre drenge, som legede tagfat midt mellem de hvirvlende dansere. ”De giver ikke op, før solen titter frem i morgen.”

Penuel brød ind: ”Zadok, undskyld, men Jeshua bad mig sige til dig, at din bror er ankommet.”

Zadok kom hurtigt på benene. ”Min bror? Er han her?”

”Din bror er inde i selve huset, sagde Jeshua til mig. Jeg selv ville hellere lytte til ham end danse. Jeg kan overhovedet ikke danse. Så hvis du vil hilse på din bror ... ”

”Lovet være den Evige!” udbrød Zadok. ”Jeg sendte et brev til Onias for nogle måneder siden. Der er gået tredive år.

Tredive år, ja, mere end det, siden jeg sidst så ham. Jeg havde næsten opgivet håbet om at se ham.”

Penuel fortsatte: ”Jeshua bad mig stille dig nogle spørgsmål om, hvad der skete i de sidste dage af den gamle Herodes’ liv, Slagterens.”

”Det bliver ikke nødvendigt at stille spørgsmål, for vi kommer til at tale om de ting hele natten. Ser du, vi skal indhente det forsømte fra tredive år.” Zadok skyndte sig ind i huset. ”Bror, min bror!”

”Vi er herinde,” råbte Jeshuas mor til dem fra et gæsteværelse. ”Jeg og også *Menora*. De er kommet langejsfra!”

Zadok greb fat om dørkarmen til det værelse, hvor hans bror lå. Stående halvt inde i værelset og halvt udenfor så Zadok ud til at tænke over, hvad det var for et ynkeligt syn, der mødte ham; det var, som om han ikke genkendte den person, som var hans bror.

”Zadok?” lød det fra en svag stemme.

Stemmen brød alligevel igennem og blev genkendt. Zadok fik tårer i øjnene. ”Onias! Onias!” Grædende faldt Zadok på knæ ved siden af sengen, hvor en gammel mand lå, stivet af med puder. De to brødre så ud som stærke modsætninger: Zadok, stærk og hjertelig; Onias, der lignede et skrøbeligt blad, som kunne smuldre og blæse bort hvert øjeblik. Hans hænder lignede kløer og bar forfærdelige ar midt i håndfladerne. Hans hud var som gulnet pergament. Hans kinder var sunket ned, hans blå-hvide øjne havde stænk af rødt.

Brødrene omfavnede hinanden. *Menora* begyndte at græde, da hendes onkel trak hende ind mellem dem. ”*Menora*! Din tante Rakel døde for to år siden. Havde hun dog bare levet endnu, så hun kunne have set jer begge!” kom det fra Zadok.

Maria fulgte det alt sammen med skinnende øjne og sugede det til sig.

Tredive år var en lang tid at være adskilt i.

Penuel, der ikke ønskede at forstyrre, trak sig tilbage og blev stående udenfor i gangen, mens de to mænd samt Maria

og Menora udvekslede nyheder fra de sidste måneder. Onias og Menora fortalte, hvor lang tid det havde taget at rejse med skib fra Alexandria, og hvor de havde overnattet på deres vej til Cæsarea Filippi.

Zadok fortalte om Herodes Antipas, om Jochanan Døberens død og om den korrupsion, som endnu en gang havde tilsølet Jerusalem og fejet hen over hele Israels land.

”Det er ligesom i den gamle Herodes’ dage, Slagterens,” hvædede Onias, mens han hev efter vejret.

”Ja, det ligner godt nok den tid, selv om der er mere end tredive år imellem. Det er, som om det kun drejer sig om et knips med fingrene.”

Netop på det tidspunkt sagde Maria til brødrene: ”Der er én, der godt vil lytte med, så det kan huskes senere.” Hun stak hovedet ud ad døren. ”Penuel! Jeshua siger, at du er en rask ung mand, som forstår at stille gode spørgsmål.”

”Jeg er bedre til at lytte end til at danse; det stemmer,” svarede Penuel.

Zadok råbte, at Penuel skulle komme ind og ikke stå udenfor som en dumrian, når Jeshua havde pålagt ham at nedskrive hans brors historie så vel som Marias og hans egen historie.

Penuel forsøgte at undgå at stirre på de skamferede hænder på den gamle mand i sengen, da han kom ind i værelset.

”Jeg hilser dig, ærede herre.” Penuel bukkede let, og vendt mod datteren, som var en pæreformet kvinde midt i trediverne med gyldenblondt hår, sagde han: ”Jeg hilser også dig, ærede datter af Zadoks bror.”

Zadok lænede sig tæt ind til sin bror og sagde: ”Det gør ikke så meget, at du ikke kan se ham. Han er ikke stor og stærk, men en god fyr. Han har tidligere været blind tigger ved *Nikanorporten*, men har nu øjne som en høg. Og sikken en sans han har for historier!”

Onias lo indvendig. ”Det lyder godt, rigtig godt. Du er altså ham, vi har hørt om. Vi har endda hørt om dig i Alexandria.”

”Ja, herre. Jeg er Penuel. Jeg har været blind, men nu kan jeg se.”

Maria viste Penuel hen til en skrivepult i hjørnet af værelset.

Zadok brummede: ”Du kommer til at lytte meget opmærksomt for at kunne følge med, min dreng, hvis du ønsker at få alle enkelthederne med. Vi har en masse at indhente.”

Herefter blev Penuels tilstedeværelse næppe bemærket. Brødrene tog fat på den samtale, de havde måttet afbryde tredive år tidligere.

”Som jeg sagde” – Zadok kneb øjenlågene sammen – ”er der ikke meget, der er blevet anderledes i løbet af de forløbne mere end tredive år. Det har været en hård tid, virkelig hård. Jo, det har været svært. Den eneste forskel mellem dengang og nu er, at Slagterkongens sønner er endnu mere fordærvede end deres far, Herodes, var.”

Onias vuggede langsomt med hovedet. ”Det er ikke muligt, Zadok. I hele Israels historie har der ikke været en konge, der var så fordærvet som Herodes den Store.”

Penuel, der kendte til det forræderi, som Antipas, den gamle Herodes’ søn, havde stået for, rynkede panden ved den påstand.

Zadok afviste broderens udsagn. ”Har der aldrig været nogen, der har været lige så slem som den gamle Herodes? Jeg er uenig med dig på det punkt. Akab, i den første Elias’ dage. Nu da vi taler om Akab, så var han en djævel i menneskeskikkelse.”

”Nej, ikke engang Akab kommer op på siden af Herodes, Slagterkongen. I de dage, da den anden Elias blev født, kunne ikke engang Akab komme op på siden af den djævel.” Onias holdt sin klo op mod lyset. ”Hvad siger du, Maria?”

Maria løftede sine øjenbryn en smule, før hun talte. ”Jeg er enig med dig, ja, det er jeg. Ikke engang Akab. Jeg husker tydeligt, hvad der skete det år. Selv om jeg kun var en pige. Davids grav. Slægtstavlerne i templet. Det var en forfærdelig tid.”

”Ja, det må jeg indrømme.” Zadok skød sin underlæbe frem og stirrede på Penuel. ”Herodes den Store var tyrann over for

vort folk. Det var det år, hvor vor Elias kom. Ja, Elias. Fik du fat på det, min dreng?“